

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 8 april 1909, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen om bevilning af fast egendom samt af inkomst.

(2:a A.)

I en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 43, som hänvisats till bevillningsutskottet, har herr *Ernst Lindblad* föreslagit, att »Riksdagen behagade besluta följande ändrade lydelse af bevillningsförordningen:

4 § d) ägare eller innehafvare af lägenhet med tillhörande åbyggnad, då lägenhetens hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnaden och ej öfverstiger 3,000 kronor, därest — af annan äges eller innehafves.

11 § 1 mom. Bevilning — — — understigit 500 kronor.

Hafva dessa inkomster — — — fria från bevilning.

Där långvarig sjuklighet, olyckshändelse och dylikt eller synnerligt hög bostadskostnad i jämförelse med förhållandet inom riket i allmänhet gör sådant nödvändigt äfvensom för den, som hufvudsakligen försörjer sammanlagdt mer än 3 personer, skall det bevilningsfria beloppet ökas med högst 200 kronor.

För skattskyldig, hvars sammanlagda inkomst — innan ofvannämnda afdrag ägt rum — ej uppgår till 1,000 kronor, skall blott half bevilning beräknas å den beskattningsbara delen.

Befrielse från eller lindring — — — — lott i boet utgör.»

Till stöd för detta yrkande har motionären anført:

”Erfarenheten från taxeringsarbetet, särskildt från landsbygden, gifver vid handen, att mycken ojämnhet gör sig gällande i fråga om de lägsta inkomsttagarnes och lägenhetsägarnes beskattning. I allmänhet har man på de flesta platser sträfvat att så att säga låta nåd gå för rätt och velat i det längsta undvika att taxera bland annat statsdrängens årsinkomster, äfven om de faktiskt uppgå till eller öfverstiga 500 kronor. Men då äfven denne snart nog är uppe i 7 à 8 hundra kronors inkomst — noga räknadt — så tillåter man helt visst ej länge, att han blir obeskattad. Rätt blir ju slutligen alltid rätt, och rätt så godt kan det ju vara äfven för vederbörande, så behöfver ej friarbetaren se snedt på den lagstaddes inkomster eller tvärtom. Den förres inkomster låta sig dock beräknas snart sagdt på öret, men ingalunda så friarbetarens, som arbetar hos flere arbetsgifvare eller på främmande ort. Med de höga kommunalskatter, som gemenligen råda på landsbygden, blir det då ofta nog ganska hårdt för arbetaren, i synnerhet om han har familj, att af sin relativt blygsamma lön betala en dryg skatt. Och detta vållar — säga hvad man säga vill — långt mera missnöje än några kronors utkräfande genom indirekt beskattning, en beskattningsform, som af en anmärkningslysten, teoretiserande press eller i valtider framhålles såsom fördömlig, men som dock i realiteten ej vållar hälften så mycket missnöje. Och hvarför? Jo, därför att erfarenheten säger, att exempelvis några öres förhöjning på spanmål eller kaffe betyder så oändligt litet emot de andra kostnader, som *mellanhänderna-tillredarne*, oftast i städerna, kräfva för sitt arbete. Och vidare är det blott till *kronan* som indirekt skatt kräfves, under det att den direkta går både till kronan och kommunen.

Likaså visar erfarenheten, att bestämmelserna om rätt till ökad afdrag för försörjaren af en talrik familj ej så allmänt praktiseras som rätt vore, troligen därför att bevillningsförordningen talar om ett »må» i stället för ett »skall». Detta tarfvar rättelse. Den, som ordentligt fyller sin försörjningsplikt mot hustru och mer än 2 barn, han måste erkännas hafva blott härigenom gjort sig mer än väl förtjänt af samhället och tarfvar, så långt ske kan, skattelindring. I samband härmed synes inkomster under 1000 kronor i *allmänhet* tåla vid en skattelindring, och för att göra taxeringen *jämnare* och tillvinna *kommunerna ungefärligen lika mycket som nu af denna kategori* föreslår jag blott $\frac{1}{2}$ bevillning för dessa, som ej äro deklaraionspliktiga, och där beräkningen mången gång kan vara oviss.

Slutligen förekommer en oegentlighet i fråga om bostadslägenhe-

ters taxering, som vållar stort missnöje. Brandförsäkringsvärdet har på de flesta håll blifvit absolut gällande norm för taxeringen, under det att förordningen blott föreskrifver, att detta skall vara till ledning vid taxeringen, men att skäl skall angifvas, då detsamma frångås.

Man kan väl odisputabelt säga, att brandförsäkringsvärdet ej behöfver vara mera normerande än en nyligen betald köpeskilling, hvilken frångås ofta nog vid taxering under anmärkning: »köpeskillingen för hög». Risker att i våra dagar få bygga nytt med köpt virke och dyrare arbetspris tvingar att brandförsäkra till *högst möjliga* belopp, hvarigenom ju ock utgift åsamkas i proportion. Taxeringen bör åter angifva värdet »bröder emellan». Bäst synes därför vara att införa andra uttryck i instruktionen för taxeringsmännen.

Samtidigt måste man erkänna, att en lägenhetsägare, som, måhända orkeslös eller med små arbetsresurser, dock genom omtänksamhet och ofta nog med hjälp af ett egnahemslån lyckats få en stuga att flytta in i på gamla dagar, bör gå fri från kronoskatt och kommunalskatt, då hans sammanlagda inkomster ej hinna öfver 500 kronor. Han kan ju ha betydlig skuld därå. Han är skattefri redan nu, om stugans värde ej öfverstiger 500 kronor. Men hvarför ej utsträcka denna rätt till gränsen för beviljad egnahemslån eller 3,000 kronor, helst som smålägenheter ändå drabbas af en rätt tung beskattning — vägs-katten. Och då den sammanlagda årsinkomsten, hyresvärdet inberäknadt, ej är större än 500 kronor, kan ju ej gärna något missbruk ske.»

Förslag i samma syfte som föreliggande motion hafva upprepade gånger varit föremål för Riksdagens pröfning dock utan att vinna dess gillande. Vål har det erkänts, att behovet af ändringar gjort sig starkt kännbart. Särskildt hafva de bevillningsfria afdragen, hvilka bestämdes under helt andra ekonomiska förhållanden än de nu rådande, ansetts böra höjas. Likaledes har upprepade gånger uttalats, att de afdrag för talrik familj, som nu *kunna* komma mindre bemedlad till godo, böra ordnas på ett helt annat sätt och göras obligatoriska; och utskottet har endast för att ej föregripa den motsedda, mera omfattande förändringen afhållit sig från att i denna punkt hemställa om bifall till motionärens förslag. Alla ändringsförslag hafva dock hittills strandat på det sakförhållandet, att utredning saknats, huru de ifrågasatta, mera ingripande lindringarne skulle komma att verka på öfriga skattedragares ställning. Det sammanhang, som i vårt land äger rum mellan beskattningen till staten och den kommunala beskattningen, i det att bevillningsförordningen, på samma gång den reglerar skattskyldigheten till staten, äfven

Utskottet.

utgör grundvalen för skattskyldigheten till kommunen, har i särdeles hög grad försvårat antagandet af hvarje ändringsförslag, afsedt att införa en rättvisare fördelning af skattebördan. Dennas aflyftande från vissa af de enligt nu gällande bestämmelser skattskyldiga har gifvetvis till följd dess öfverflyttande på andra medborgare, och när ett sådant öfverflyttande skulle gälla icke blott skatten till staten utan äfven de vida tyngre kommunala pålagorna, är det naturligt, att man ställt sig betänksam, så ofullkomligt som bärkraften är uppskattad i vårt nuvarande beskattningssystem. Särskildt skulle den förskjutning af skattebördorna, som hade blifvit en följd af bifall till förslag af denna art, hafva i en del fall hårdt drabbat ägare af skuldyngda mindre jordbruksfastigheter.

Samma invändningar, som rests mot tidigare förslag uti ifrågasvarande afseende, gälla gifvetvis äfven förevarande motion. Men härtill kommer nu en ytterligare omständighet, som gör, att man äfven med sympatier för det föreliggande förslaget syfte torde böra ställa sig afvaktande. Som bekant pågår nämligen för närvarande inom finansdepartementet arbete med en genomgripande revision af statsbeskattningen och lär detta arbete vara så långt framskridet, att förslag i ämnet kan åtminstone delvis vara att förvänta till nästa Riksdag.

Att under sådana förhållanden vidtaga ändringar i nu gällande bevillningsförordning, synes utskottet icke lämpligt; och får bevillningsutskottet på grund häraf hemställa,

att förevarande motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen om bevillning af fast egendom samt af inkomst icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 mars 1909.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herrar *Branting, Almquist, Kvarnzelius, Röing, Söderberg och Johan Olofsson*, hvilka ansett, att utskottet i anledning af herr *Lindblads* föreliggande motion bort hemställa, det Riksdagen måtte besluta, att § 11 mom. 1 i nu gällande bevillningsförordning skulle erhålla följande förändrade lydelse:

§ 11.

1 mom. Bevillning — — — — —
 — — — — — understigit 500 kronor.
 Hafva dessa inkomster — — — — —
 — — — — — fria från bevillning.

Det belopp, för hvilket bevillning sålunda icke äger rum eller som får från uppskattad inkomst såsom bevillningsfritt afdragas, skall, där den skattskyldige hufvudsakligen försörjer sammanlagdt mer än tre personer, eller å ort, där kostnaden för bostad är synnerligen hög i jämförelse med förhållandet inom riket i allmänhet, äfvensom i de fall, där eljest ömmande omständigheter (långvarig sjuklighet, olyckshändelse och dylikt) förekomma, ökas, dock så att denna ökning icke må för någon skattskyldig eller, i fråga om äkta makar, för dessa, gemensamt öfverstiga 200 kronor,
 samt af herr *Akerberg*.